

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра німецької філології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор _____
_____ 20 __ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Історія німецької мови _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
напря́м підготовки 014 " Середня осві́та " _____
(шифр і назва напряму підготовки)
спеціальність 014.02 Середня осві́та (Мова і лі́тература (німецька))
(шифр і назва спеціальності)
факультет іноземних мов
(назва інституту, факультету)

Івано-Франківськ -2019 рік

Робоча програма Історія німецької мови _____
(назва навчальної дисципліни)

для студентів за напрямом підготовки 014 «Середня освіта», спеціальністю
014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька))

«___» _____, 20 __ р. - с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)
кандидат філологічних наук, доцент Угринюк Р.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології

Протокол від " ____ " _____ 20 __ р. № ____

Завідувач кафедри _____

_____ (Остапович О.Я.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

" ____ " _____ 20 __ р.

Схвалено науково-методичною радою факультету.

Протокол від "02" вересня 2019 р. № 1

"02" вересня 2019 р.

Голова _____ (Угринюк Р.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Угринюк Р.В., 2019 рік

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет»

© _____, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 0305"Філологія" (шифр і назва)		
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність (професійне спрямування): "Мова і література (німецька)"	Рік підготовки:	
		2019-й	2020-й
		Семестр	
		5-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	20 год.	5 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	5 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
Вид контролю: Екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30% : 70%

для заочної форми навчання – 11% : 89%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Ґрунтовна мовознавча підготовка студента, розуміння студентами мови як динамічної структури, усвідомлення ними природи і закономірностей її функціонування, особливостей і динаміки процесів, що проходять у мові, мови не як набору правил і винятків, а як результату низки змін, обумовлених як власне мовними чинниками, так і екстралінгвістичними факторами.

Показати студентам процеси формування граматичної будови і фонетичної системи сучасної німецької мови. Інспірувати студентів до свідомого оволодіння словниковим запасом мови. Розширити коло інформативних даних студентів з історії німецької літератури. Сприяти поглибленню знань студентів з країнознавства німецькомовних держав.

Завдання. Ознайомитися з процесами, що привели до сучасного стану мови; розкрити системний характер процесів історичної зміни мови і взаємозв'язку між змінами в фонетичній та граматичній будові мови, продемонструвати закономірності історичної еволюції німецької мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Опанувати необхідну суму інформації, яка дозволить йому чітко уявити собі шляхи історичного формування німецької мови на рівні граматичної будови, фонетичної системи та словникового складу мови.

Ключовою компетентністю, на забезпечення якої спрямований курс, є: **Здатність демонструвати знання з теорії та історії німецької мови**, яка відповідно до вимог освітньої програми передбачає оволодіння студентами таких компетентностей:

- Розуміння структури філологічної науки та її теоретичних основ;
- Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови;
- Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється);
- Здатність аналізувати просторові (горизонтальні) та соціальні (вертикальні) різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- Розуміння сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань;
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

Загальні результати навчання:

- оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки;
- характеризувати теоретичні та практичні аспекти з обраної спеціальності;
- здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- ефективно використовувати набуті лінгвістичні знання в практиці іншомовного та міжособистісного спілкування, правильно добирати потрібні стратегії мовного спілкування у мовленнєвих актах, коректно й логічно формулювати свої думки відповідно до комунікативних інтенцій та умотивовувати належним чином їхній семантико-прагматичний зміст.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Vorgeschichte der deutschen Sprache und Allgemeines zur Charakteristik der althochdeutschen Periode

1. Die germanischen Stämme und die germanischen Sprachen
2. Die alten Germanen und das Werden der deutschen Nationalität.
Die Herausbildung des Deutschen.
3. Die Hauptdenkmäler des Althochdeutschen
4. Die Periodisierung der Geschichte der deutschen Sprache.
5. Der althochdeutsche Sprachraum und die ahd. Mundarten.

Тема 2. Die Hauptcharakterzüge des altgermanischen und des althochdeutschen Lautsystems

1. Die Hauptcharakterzüge des altgermanischen phonologischen Systems;
2. Das Vernersche Gesetz. Die erste Lautverschiebung.
3. Wandlungen im System vokalischer und konsonantischer Phoneme in den germanischen Sprachen im 2.-5. Jh. .
4. Das Untersystem von Vokalen im Ahd-en;
5. Die Vokalharmonie(die Brechung);
6. Der Umlaut;
7. Der Wandel der alten Diphtonge;
8. Die Diphtongierung der langen Vokale;
9. Das Untersystem von Konsonanten im Ahd-en;
10. Die zweite Lautverschiebung.

Tema 3. Formenlehre des Althochdeutschen

1. Das Substantiv. Das Deklinationssystem der Substantive im Ahd-en:

Formenbildung der Substantive.:

- a) Vokalische Deklination;
- b) Konsonantische Deklination;
- c) Wurzelnomina.

2. Wortbildung der Substantive.

Tema 4. Die grammatischen Kategorien des Substantivs im Althochdeutschen

1. Das grammatische Geschlecht der Substantive.

2- Die Kategorie des Numerus.

3. Die Kategorie des Kasus.

4- Die Kategorie der Bestimmtheit und der Unbestimmtheit (der Artikel)

Tema 5. Das Adjektiv. Die Stammbildung des Adjektivs im Althochdeutschen

1. Stammbildung des Adjektivs.

2. Flexion der Adjektive.

3. Pronomen.

4. Numerale.

Tema 6. Das Verb im Althochdeutschen

1- Stammbildung der Verben.

2- Starke Verben. Klassen der starken Verben.

3- Konjugation der starken Verben im Präsens und Präteritum.

4- Schwache Verben. Konjugation der schwachen Verben im Präsens und Präteritum.

5. Unregelmäßige Verben.

6. Bildung des Konjunktivs.

7. Bildung des Imperativs.

Tema 7. Allgemeine Charakteristik des Mittelhochdeutschen

1. Kriterien der Periodenabgrenzung des Mhd.

2. Die Existenzformen der Sprache im Mhd. Erweiterung des Geltungsbereiches des geschriebenen Deutsch und die Herausbildung von landschaftlichen übermundartlichen Varianten der Literatursprache.

3. Die ritterliche Dichtung und die mittelhochdeutsche Prose.

4. Der mittelhochdeutsche Sprachraum und die mhd-en Mundarten.

Tema 8. Das phonologische System im Mittelhochdeutsch

1. Die Abschwächung der Vokalphoneme im Mittelhochdeutschen.
2. Der sekundäre Umlaut. Die Phonologisierung des Umlauts. Neue Vokalphoneme im Mhd.
3. Die Entwicklung des neuen Phonems [ʃ] im Mhd.
4. Sonstige Wandlungen konsonantischer Phoneme im Mhd.

Tema 9. Grammatische Neuerungen im Mittelhochdeutsch

1. Formenbildung der Substantive und Adjektive im Mhd. Neue Kategorien des Substantivs.
2. Vereinfachung und Ausgleich der Personalendungen.
3. Der Ablaut im Mhd-en.
4. Die Entwicklung der grammatischen Kategorien des Verbs. Die Kategorien der Zeit und der Modi.
5. Die Entwicklung des Satzbaus.

Tema 10. Die frühneuhochdeutsche Periode

1. Die Kriterien der frühneuhochdeutschen Periodenabgrenzung.
2. Die landschaftlichen Varianten der Literatursprache.
3. Der deutsche Bauernkrieg und die Reformation.
4. Die sprachliche Leistung Luthers.

Tema 11. Das phonologische System im Frühneuhochdeutschen

1. Die Diphthongierung der alten engen Vokale.
2. Die Monophthongierung der engen Diphthone.
3. Die Ausdehnung (Erweiterung) der Diphthonge.
4. Andere Neuerungen im Vokalsystem im Frühneuhochdeutschen.
5. Die Wandlungen im konsonantischen System.

Tema 12. Die grammatischen Neuerungen im Frühneuhochdeutschen

1. Das Substantiv im Frnhden (die Entwicklung der Deklination, die Entwicklung der Pluralsuffixe, das grammatische Geschlecht der Substantive) im Frühneuhochdeutschen.
2. Das Verb im Frnhden (die Wandlungen im System des Ablauts, die Entwicklung des Futurums).
3. Der Satzbau im Frnhden (die Wandlungen im einfachen Satz, in den Wortgruppen, die Verneinung, die Wandlungen im Satzgefüge).

Tema 13. Die neuhochdeutsche Zeit

- 1)Die Herausbildung der gemeindeutschen nationalen Literatursprache im Neuhochdeutschen.
- 2)Die Ausbreitung der ostmitteldeutschen Variante der Literatursprache im 16.-18.Jh.
- 3)Die Regelung der Rechtschreibung, der Formenbildung und des Satzbaus im Neuhochdeutschen.
- 4)Die weitere Normung der deutschen Sprache im 18.-19. Jh.
- 5)Die Entwicklungstendenzen der deutschen Sprache im Neuhochdeutschen:
  - a) in den Existenzformen
  - b) in der Lexik und Wortbildung
  - c) in der Morphologie und Syntax.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Vorgeschichte der deutschen Sprache und Allgemeines zur Charakteristik der althochdeutschen Periode		2	1			4		0,4	0,4			6
Тема 2. Die Hauptcharakterzüge des altgermanischen und des althochdeutschen Lautsystems		2	1			4		0,4	0,4			6
Тема 3. Formenlehre des Althochdeutschen		2	1			4		0,4	0,4			6
Тема 4. Die grammatischen Kategorien des Substantivs im Althochdeutschen		2	1			4		0,4	0,4			6
Тема 5. Das Adjektiv. Die Stammbildung des Adjektivs im Althochdeutschen		2	1			4		0,4	0,4			6
Тема 6. Das Verb.im Althochdeutschen		2	1			5		0,4	0,4			8
Тема 7. Allgemeine Charakteristik des Mittelhochdeutschen		1	1			5		0,4	0,4			6
Тема 8. Das		2	0,5			5		0,4	0,4			6

phonologische System im Mittelhochdeutsch												
Тема 9. Grammatische Neuerungen im Mittelhochdeutsch		1	0,5			5		0,4	0,4			6
Тема 10. Die frühneuhochdeutsche Periode		1	0,5			5		0,4	0,4			6
Тема 11. Das phonologische System im Frühneuhochdeutschen		1	0,5			5		0,4	0,4			6
Тема 12. Die grammatischen Neuerungen im Frühneuhochdeutschen		1	0,5			5		0,4	0,4			6
Тема 13. Die neuhochdeutsche Zeit		1	0,5			5		0,2	0,2			6
Усього годин		20	10			60		5	5			80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Vorgeschichte der deutschen Sprache und Allgemeines zur Charakteristik der althochdeutschen Periode 1. Die germanischen Stämme und die germanischen Sprachen 2. Die alten Germanen und das Werden der deutschen Nationalität. Die Herausbildung des Deutschen. 3. Die Hauptdenkmäler des Althochdeutschen 4. Die Periodisierung der Geschichte der deutschen Sprache. 5. Der althochdeutsche Sprachraum und die ahd. Mundarten.	2	0,6
2	Die Hauptcharakterzüge des altgermanischen und des althochdeutschen Lautsystems 1. Die Hauptcharakterzüge des altgermanischen phonologischen Systems; 2. Das Wernersche Gesetz. Die erste Lautverschiebung. 3. Das Untersystem von Vokalen im Ahd-en; 4. Der Umlaut; 5. Der Wandel der alten Diphtonge; 6. Die Diphtongierung der langen Vokale; 7. Die zweite Lautverschiebung	1	0,6
3	Das Substantiv 1. Das Deklinationssystem der Substantive im Ahd-en. 2. Wortbildung der Substantive. 3. Das grammatische Geschlecht der Substantive. 4. Die Kategorie des Numerus. 5. Die Kategorie des Kasus. 6. Die Kategorie der Bestimmtheit und der Unbestimmtheit (der Artikel)	1	0,6
4	Das Verb	2	0,8

	<ul style="list-style-type: none"> 1. Stammbildung. 2. Starke Verben. Klassen der starken Verben. 3. Konjugation der starken Verben im Präsens und Präteritum. 4. Schwache Verben. Konjugation der schwachen Verben im Präsens und Präteritum. 5. Unregelmäßige Verben. 6. Bildung des Konjunktivs. 7. Bildung des Imperativs. 8. Stammbildung des Adjektivs. 9. Stammbildung der Verben. 10. Starke Verben. Klassen der starken Verben. 		
5	<p>Allgemeine Charakteristik des Mittelhochdeutschen</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Kriterien der Periodenabgrenzung des Mhdn. 2. Die Existenzformen der Sprache im Mhd. Erweiterung des Geltungsbereiches des geschriebenen Deutsch und die Herausbildung von landschaftlichen übermundartlichen Varianten der Literatursprache. 3. Die ritterliche Dichtung und die mittelhochdeutsche Prose. 4. Der mittelhochdeutsche Sprachraum und die mhd-en Mundarten. 5. Die Abschwächung der Vokalphoneme im Mittelhochdeutschen. 	1	0,6
6	<p>Grammatische Neuerungen im Mittelhochdeutschen</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Formenbildung der Substantive und Adjektive im Mhd. Neue Kategorien des Substantivs. 2. Vereinfachung und Ausgleich der Personalendungen. 3. Der Ablaut im Mhd-en. 4. Die Entwicklung der grammatischen Kategorien des Verbs. Die Kategorien der Zeit und der Modi. 	1	0,6
7	<p>Die frühneuhochdeutsche Periode</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Die Kriterien der frühneuhochdeutschen Periodenabgrenzung. 2. Die landschaftlichen Varianten der Literatursprache. 3. Der deutsche Bauernkrieg und die Reformation. 4. Die sprachliche Leistung Luthers. 5. Die Diphthongierung der alten engen Vokale. 6. Die Monophthongierung der engen Diphthone. 	1	0,6
8	<p>Die grammatischen Neuerungen im Frühneuhochdeutschen</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Das Substantiv im Frnhden (die Entwicklung der Deklination, die Entwicklung der Pluralsuffixe, das grammatische Geschlecht der Substantive) im Frhneuhochdeutschen. 2. Das Verb im Frnhden (die Wandlungen im System des Ablauts, die Entwicklung des Futurums). 3. Der Satzbau im Frnhden (die Wandlungen im einfachen Satz, in den Wortgruppen, die Verneinung, die Wandlungen im Satzgefüge). 4. Die Herausbildung der gemeindeutschen nationalen Literatursprache im Neuhochdeutschen. 5. Die Ausbreitung der ostmitteldeutschen Variante der Literatursprache im 16.-18.Jh. 	1	0,6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1		
2		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	1. Das Wort "deutsch". 2. Die Verwandtschaftsbeziehungen der deutschen Sprache.	9	12
2	1. Wandlungen im System vokalischer und konsonantischer Phoneme in den germanischen Sprachen im 2.-5. Jh. 2. Die Vokalharmonie(die Brechung); 3. Das Untersystem von Konsonanten im Ahd-en;	9	12
3	1.Flexion der Adjektive. 2.Pronomen. 3.Numerale. 4. Konjugation der starken Verben im Präsens und Präteritum. 5. Schwache Verben. Konjugation der schwachen Verben im Präsens und Präteritum	9	12
4	1. Der sekundäre Umlaut. Die Phonologisierung des Umlauts. Neue Vokalphoneme im Mhd. 2. Die Entwicklung des neuen Phonems [ɨ] im Mhd. 3. Sonstige Wandlungen konsonantischer Phoneme im Mhd.	9	11
5	1. Die Entwicklung des Satzbaus.	8	11
6	1.Die Ausdehnung (Erweiterung) der Diphthonge. 2.Andere Neuerungen im Vokalsystem im Frühneuhochdeutschen. 3.Die Wandlungen im konsonantischen System.	8	11
7	1.Die Regelung der Rechtschreibung, der Formenbildung und des Satzbaus im Neuhochdeutschen. 2.Die weitere Normung der deutschen Sprache im 18.-19. Jh. 3.Die Entwicklungstendenzen der deutschen Sprache im Neuhochdeutschen	8	11
	Разом	60	80

9. Методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний
семінари-дискусії

10. Методи контролю

Поточний контроль знань та умінь студентів; контрольна робота; тестові завдання; екзамен.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Контроль	Аудиторна робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Всього	Екзамен	Підсумкова оцінка
Ваговий коефіцієнт	6	2	2			
Максимальна кількість балів	30	10	10	50	50	100
	„5” - 30 „4” - 18 „3” - 18 „2” - 12	„5” - 10 „4” - 8 „3” - 6 „2” - 4	„5” - 10 „4” - 8 „3” - 6 „2” - 4			

T1, T2 ... T12 - теми змістових модулів.

Приклад за виконання курсового проекту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до	до	ДО	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

№ з/п	Найменування посібника, методичних вказівок	Номери лекцій, практичних (семінарських, лабораторних занять), на яких використовуються навчально-методичні матеріали

1.	Завдання до семінарських і практичних занять	Семінарські заняття №1,2,3,4,5,6,7.	
2.	Методичні вказівки до практичних занять з курсу „Історія німецької	Практичні заняття №1,2.	
3.	Методичні вказівки та завдання до практичних занять до курсу „Історія	Практичне заняття №3	
4	Testaufgaben zur Sprachgeschichte des	Модульні тижні.	

13. Рекомендована література

№ з/п	Автор (автори)	Назва	Видавництво, рік	К-сть прим. у бібліотеці
-------	----------------	-------	------------------	--------------------------

Базова

1.	Moskalskaja O.I.	Deutsche Sprachgeschichte. Учебное пособие для студентов лингв.ун-тов и фак. ин. яз.	М., 2003	Електронний ресурс
2.	Bublyk W.N.	Geschichte der deutschen Sprache.	Вінниця, 2004	Електронний ресурс
3.	Жирмунский В.М.	История немецкого языка.	М., 1965	Електронний ресурс
4.	Чемоданов Н.С.	Хрестоматия по истории немецкого языка.	М., 1978	Електронний ресурс

Допоміжна

5.	H. Haarmann.	Weltgeschichte der Sprache. Von der	München,	
----	--------------	-------------------------------------	----------	--

6.	Бах А.	История немецкого языка.	М., 1956
7.	Зиндер Л.Р., Строева Т.А.	Историческая фонетика немецкого языка.	Л., 1967
8.	Зиндер Л.Р., Строева Т.А.	Историческая морфология немецкого языка.	Л., 1968
9.	Зиндер Л.Р., Строева Т.А.	Практикум по истории немецкого языка	Л., 1977
10.	Левицький В.В.	Історія німецької мови.	Вінниця, 2007
11.	Риттер Е.Н.	Практические занятия по истории Немецкого языка	Л., 1963
12.	Филичева Н.И.	История немецкого языка.	М., 1959
13.	Braune W.	Althochdeutsche Grammatik.	Tübingen,
14.	Brundin G.	Kleine deutsche Sprachgeschichte.	München,
15.	Eggers A.	Deutsche Sprachgeschichte.	Hamburg_
16.	Ernst P.	Deutsche Sprachgeschichte.	Berlin, 2002
17.	В.Махымтшук, N.Petraschuk	Lehr- und Übungsbuch zur Geschichte der deutschen Sprache.	Lwiw, 2003.
18.	Penzl H.	Althochdeutsch.	New York,
19.	Penzl H.	Mittelhochdeutsch.	Bern, 1989
20.	W.Schmidt	Die Geschichte der deutschen Sprache	Berlin, 1983.
21.	W.Schmidt	Kurze Geschichte der deutschen Sprache	München, 1979
22.	Sinder L.R., Strojewa T.V.	Einführung in das Studium der deutschen Sprachgeschichte.	Л., 1977

14. Приклад підсумкової контрольної роботи:

1. Charakterisieren Sie das System der althochdeutschen Kurz- und Langvokale.
2. Anhand der unten angeführten Beispiele bestimmen Sie die Gesetzmäßigkeit in der Entwicklung der germanischen langen Vokale *ë* und *ö* im Althochdeutschen:
got. *mësa* : ahd. *mias*; lat. *tëgula* : ahd. *ziagal*;

got. her : ahd. hiar; lat. breve : ahd. briaif;

got. mēta : ahd. miata; lat. spēculum: ahd. spiagal;

got. fōtus : ahd. fuoz.

3. Ergänzen Sie das fehlende Glied der Opposition im Mittelhochdeutschen:

mhd. min - nhd. mhd. wip - nhd.

zit, din, sin, brun, hiute, untriuwe, rich, mus, niun, wip.

4. Kommentieren Sie die Funktion, welche der Umlaut in den angeführten mittelhochdeutschen Wörtern erfüllt:

gast - geste; sun - süne; kraft - krefte; brut - briute;

hant - hende; hūs - hiuser; loch - löcher; du slæfest;

er færet; höch - hoeher - hoehest.

5. Zu welchen Deklinationstypen gehören im Ahd. folgende Substantive des nhd. sogenannten Übergangstyps: Glaube, Wille, Gedanke, Funke, Name, Same, Haufe?

15. Інформаційні ресурси

1.

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

2 Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково- педагогічної роботи.

